

ಓದಿನ ಕನಸು ದೂರದ ಮಾತಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿತ್ತು. 2013-14ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಹೊಸಪೇಟೆ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಅಕ್ರಮ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬೀಗ ಬಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಈ ಕುಟುಂಬ ಪರ್ಯಾಯ ಉದ್ಯೋಗದತ್ತ ಮುಖ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು.

ರೂಪಾ ಅವರ ತಾಯಿ ಹುಲಿಗಮ್ಮ ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಅಂಗನವಾಡಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ 'ಸಖಿ' ಸಂಸ್ಥೆ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದ ರೂಪಾಗೆ ಸಮುದಾಯ ಸಂಘಟಕಳಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರೆಯಿತು. ಶಾಲೆ ಬಿಟ್ಟು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸುವುದು, ಯುವ ಜನರ ಕೌಶಲ ರೂಪಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಮತ್ತೆ ಓದಿನ ಕನಸು ಕಾಣತೊಡಗಿದರು.

ಶಾಲೆ ಬಿಟ್ಟು ನಂತರ ಓದು ಮರೆತೇಹೋಗಿದ್ದ ರೂಪಾ, ಬಾಹ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿ ಕಲಿಯಬೇಕಾಯಿತು. ಟ್ಯೂಷನ್‌ಗೂ ಎಡತಾಕಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೂ, ಎನ್ನೆನ್ನೆಲ್ಲಿ ಪಾಸು ಮಾಡಲು ಎರಡು ವರ್ಷ ಸಮಯ

ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ನಂತರ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಪನ್ನಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ಆದಿವಾಸಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿಯ ಟಾಟಾ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ನಿಂದ ಪನ್ನಾ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಬಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯೊಬ್ಬಳ ಪರಿಚಯವಾಗಿ, ಅವರು ಉನ್ನತ ಓದು ಮುಂದುವರಿಸುವಂತೆ ರೂಪಾ ಅವರನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ರೂಪಾ ಕೂಡ ವಾರ್ಧಾಡ 'ನಳಂದ' ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಕಾಲರ್‌ಶಿಪ್ ದೊರೆತು, ಅಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ಟರ್ ಇನ್ ಎಜುಕೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಗೆ ರೂಪಾ ದಾಖಲಾದರು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂವಹನದ ದೊಡ್ಡ ತೊಡಕು ಎದುರಾಗಿ, ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿರದೆಯಿಂದ ಖಿನ್ನತೆಗೆ ಒಳಗಾದರು. ಆದರೆ, ಸಮಯ ಮತ್ತು ಒತ್ತಡ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಲಿಸಿತು. ಕ್ರಮೇಣ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸ್ನೇಹಿತರು ಆತ್ಮೀಯರಾದರು.

ಕೆಲ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೇವದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿ ವಿಷಯವಾಗಿಯೇ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುವ ಇರಾದೆ ಅವರದ್ದು.

ರೂಪಾ ಅವರ ಇಬ್ಬರು ತಂಗಿಯರು ಕೂಡ ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಸೋದರಿಯರು ಈಗ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಸೋದರ ಹೊಸಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎ. ಪದವಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದು, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಪಿಯು ಮುಗಿಸಿ ಅಥ್ಲೆಟಿಕ್ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ರೂಪಾ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಇವತ್ತಿಗೂ ಸ್ವಂತ ನೆಲೆ ಇಲ್ಲ. ತಾಯಿ ಹುಲಿಗಮ್ಮ ಅವರಿಗೆ ಅನಾರೋಗ್ಯ. ಡಣಾಪುರದ ಪುಟ್ಟ ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲೇ ವಾಸ ಅವರದ್ದು.

'ಅತಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಂಚಿನ ಸಮುದಾಯದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಇವತ್ತಿಗೂ ಕಷ್ಟ. ದೇವದಾಸಿ ತಾಯಂದಿರ ಒಡಲ ಕುಡಿಗಳ ಕಣ್ಣೀರ ಕಥೆ ಮತ್ತು ಘೋರ. ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಅರಿವು ಇದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಈ ಕತ್ತಲೆ ಬದುಕಿಗೆ ಬೆಳಕು'. ಹೀಗೆಂದು ರೂಪಾ ಅಕ್ಕರದ ಮಹತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಲೇ ಸವಿಸಿದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಹೆಜ್ಜೆಗುರುತುಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟರು.

'ರೂಪಾ ಮತ್ತು ಕಾಮಾಕ್ಷಿ ಅವರ ಬದುಕು ಕಲ್ಲುಮುಳ್ಳಿನ ಹಾದಿ. ಈಗವರು ಯಾರ ಜಪ್ತಿಗೂ ಸಿಗೋದಿಲ್ಲ. ಈ ಇಬ್ಬರು ಯುವತಿಯರ ಓದು, ಅಪಾರ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಈ ನಾಡಿನ ಸಾವಿರಾರು ದೇವದಾಸಿ ತಾಯಂದಿರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ 'ಸಖಿ' ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕಿ ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ.

'ದೇವದಾಸಿ ತಾಯಂದಿರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲಾ-ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ದಾಖಲಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಿತರೇ ಅಸೂಕ್ತವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವ ಧೋರಣೆ ಬದಲಾಗಬೇಕಿದೆ. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಗುವ ಮುಜುಗರ, ಅವಮಾನ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪ ಯಾರು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಮಾನಸಿಕ ಸ್ವೈರ್ಯ ಕುಗ್ಗಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯಬೇಕಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಓರಿಯಂಟೇಷನ್ ಅಗತ್ಯ' - ಇತ್ತೀಚೆಗೆ 'ಸಖಿ' ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರಿದ್ದ ದೇವದಾಸಿ ತಾಯಂದಿರು, ಶಾಲೆ-ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಪರವಾಗಿ ಹೀಗೆಂದು ಒಕ್ಕೂರಲ ದನಿಯನ್ನು ಮೊಳಗಿಸಿದರು.

ಈ ಒಡಲ ಬಾಧೆಗೆ ಕೊನೆ ಇಲ್ಲವೇ? ಸಮಾಜ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಮುಗಿಸಿ ದೇವದಾಸಿ ತಾಯಂದಿರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಮಂಜುಳಾ ಮಾಳಗಿ ಈಗೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಸಭೆ ಮುಂದಿಟ್ಟರು. ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಬೇಕಾದವರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ನಾವೂ ನಿಂತಿದ್ದೇವಲ್ಲವೇ?

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ: feedback@sudha.co.in



ಡಣಾಪುರದಲ್ಲಿ ರೂಪಾ ಅವರ ಕುಟುಂಬ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಪುಟ್ಟ ಗುಡಿಸಲು

ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ನಿರಂತರ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಪಿಯು ಪಾಸು ಮಾಡಿ, ಹೊಸಪೇಟೆಯಲ್ಲೇ ಬಿ.ಎ. ಪದವಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ಪದವಿ ಮುಗಿಸೋ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ತಂಗಿಯರು, ಇಬ್ಬರು ತಮ್ಮಂದಿರು ಓದಿಗಾಗಿ ಹಾಸ್ಟೆಲ್ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಆಶ್ರಯ ಮತ್ತು ಊಟಕ್ಕಾಗಿ ರೂಪಾ ಮತ್ತು ಅವರ ಎರಡನೇ ತಂಗಿಮೈಸೂರಿನ ರಂಗಾಯಣದಲ್ಲಿ 'ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು' ನಾಟಕದ ಟೀಂ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ತಿಂಗಳು ನಾಟಕ, ತರಬೇತಿ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಬದುಕು ಬೀದಿಗೆ! ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು ಅವರಿವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಜೀವನ ದೂಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಮತ್ತೆ ನೆರವಿಗೆ ಬಂದುದು 'ಸಖಿ' ಸಂಸ್ಥೆ. ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಭಾಗವಾಗಿ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಆದಿವಾಸಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ

2020ರಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ಟರ್ ಇನ್ ಎಜುಕೇಷನ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಮುಗಿಸಿದ ರೂಪಾ, ಕ್ಯಾಂಪಸ್ ಸೆಲೆಕ್ಷನ್‌ನಲ್ಲಿ 'ಕ್ಲೆಸ್ಟ್ ಅಲಯನ್ಸ್' ಸಂಸ್ಥೆ ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ಈಗ ಅವರು ತರಬೇತಿ ಸಂಯೋಜಕರು. ಯುವಜನರ ಕೌಶಲ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವ ಕೆಲಸ ಅವರದ್ದು. ವಾರ್ಧಾಡ 'ನಳಂದ' ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯವಾದ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ರಾಹುಲ್ ಅವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ ಮದುವೆ ಆಗಿ ಅಲ್ಲೇ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ.

ರೂಪಾ ಕೂಡ ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಮಾಡಲು ತಯಾರಿ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಮೆರಿಕದ ಕೊಲಂಬಿಯಾ ಮತ್ತು ಯಾಲೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಆಫ್ ಕ್ಯಾಲಿಫೋರ್ನಿಯಾದಲ್ಲಿ